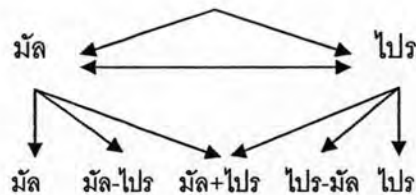

บทที่ 4 ระบบเสียงภาษามัลและภาษาไปร

การแบ่งกลุ่มย่อยของภาษามัลและภาษาไปรโดยใช้เกณฑ์ที่ต่างกัน ทำให้จำนวนวิภาษาย่อยของภาษามัลและภาษาไปรต่างกันไปด้วย เช่น Filbeck (1978) แบ่งภาษามัลและไปรตามการเปลี่ยนแปลงทางเสียงและคำศัพท์ ได้เป็นภาษามัล 3 กลุ่มย่อย และภาษาไปร 2 กลุ่มย่อย ในขณะที่สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ (2536) แบ่งภาษามัลและภาษาไปรตามการกระจายของคำศัพท์ สามารถจำแนกภาษามัลออกเป็น 3 กลุ่มย่อยเช่นกัน แต่แบ่งภาษาไปรออกเป็น 5 กลุ่มย่อย ส่วนธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และชมนาด อินทจามรรักษ์ (L-Thongkum and Intajamornrak 2009) จัดกลุ่มภาษามัลและไปรจากการผสมรวมกันของภาษามัลและภาษาไปรเมื่อพิจารณาจากเสียงและคำศัพท์ รวมถึงถิ่นที่อยู่อาศัย ได้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

ลัวะ (ถิ่น)

มัล หมายถึง ภาษามัลแท้

มัล-ไปร หมายถึง ภาษามัลที่มีลักษณะของภาษาไปรปะปนอยู่

มัล+ไปร หมายถึง ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นภาษามัลหรือภาษาไปร

ไปร-มัล หมายถึง ภาษาไปรที่มีลักษณะของภาษามัลปะปนอยู่

ไปร หมายถึง ภาษาไปรแท้

ภาพที่ 4.1 การจัดกลุ่มภาษาลัวะ (ถิ่น) จาก (ดัดแปลงจาก L-Thongkum and Intajamornrak 2009)

จะเห็นได้ว่า การแบ่งกลุ่มย่อยของภาษามัลและภาษาไปรนั้นแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์และตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยนั้นๆ ในงานวิจัยนี้ก็เช่นกัน ประเด็นที่ต้องการศึกษาคือระดับเสียง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาระบบเสียงของแต่ละภาษาเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการตีความผลการวิเคราะห์ทางกลศาสตร์ และเพื่อจัดกลุ่มภาษามัลและภาษาไปรโดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์

ในบทนี้ จะนำเสนอระบบเสียงภาษามัล-ไปร 5 วิธภาษา แบ่งเป็นกลุ่มมัล 4 วิธภาษา ได้แก่ ภาษามัลบ้านเกวต (MK) ภาษามัลบ้านภูอกอก (MPK) ภาษามัลบ้านตาหลวง (MTL) และภาษามัลบ้านยอดดอยวัฒนา (MYW) กลุ่มไปร 1 วิธภาษา คือ ภาษาไปรบ้านห้วยล้อม (PHL)

ภาษามัลบ้านเกวต ภาษามัลบ้านภูอกอก และภาษามัลบ้านตาหลวง ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจาก Filbeck (1978) เป็นหลัก จากนั้นนำไปตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมโดยใช้รายการคำศัพท์ พื้นฐาน 200 คำ (CALMSEA) ของ Matisoff (1978) ในการตรวจสอบ (ดูรายการคำศัพท์ได้ในภาคผนวก 2) ส่วนภาษามัลบ้านยอดดอยวัฒนา และภาษาไปรบ้านห้วยล้อม ผู้วิจัยได้อ้างอิงรายงานการวิจัยของธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ (2550a) รวมทั้งงานวิจัยภาษาไปรของ อัญชลี สิงห์น้อย (Singnoi 1988)

การนำเสนอระบบเสียงของแต่ละวิธภาษา เริ่มจากระบบพยัญชนะ สระ และระดับเสียงประจำคำ (lexical pitch) ตามลำดับ ส่วนสุดท้ายเป็นการสรุปความเหมือนและความต่างของระบบเสียงของวิธภาษามัล-ไปร 5 วิธภาษา

4.1 กลุ่มมัล

4.1.1 วิธภาษามัลบ้านเกวต (MK)¹

วิธภาษา MK พูดที่บ้านเกวต ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน ซึ่งสามารถเทียบได้กับภาษามัลกลุ่ม A ในงานของ Filbeck (1978) พบว่ามีพยัญชนะ 29 หน่วยเสียง และพยัญชนะควบกล้ำสองเสียง พยัญชนะควบกล้ำสามเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสม 4 หน่วยเสียง ดูหน่วยเสียงพยัญชนะในตารางที่ 4.1 และพยัญชนะควบกล้ำในตารางที่ 4.2

¹ ในการอ้างถึงวิธภาษามัลและไปร ตั้งแต่บทนี้เป็นต้นไป ผู้วิจัยจะเรียกโดยใช้อักษรโรมันแทนชื่อหมู่บ้าน เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการอธิบาย ดังนี้คือ

MK คือ ภาษามัลบ้านเกวต ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

MPK คือ ภาษามัลบ้านภูอกอก ตำบลสกาต อำเภอปัว จังหวัดน่าน

MTL คือ ภาษามัลบ้านตาหลวง ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน

MYW คือ ภาษามัลบ้านยอดดอยวัฒนา ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

PHL คือ ภาษาไปรบ้านห้วยล้อม ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

ตารางที่ 4.1 หน่วยเสียงพยัญชนะในวิชาภาษา MK

	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	p ph b	t th d	c	k kh	?
เสียงนาสิก	m hm ² ʔm	n hn	ɲ hɲ	ŋ hŋ	
เสียงเสียดแทรก		s			h
เสียงร่ว		r			
เสียงข้างลิ้น		l hl			
เสียงเลื่อน	w hw		-y hy -yh		

วิชาภาษา MK มีพยัญชนะทั้งสิ้น 29 หน่วยเสียง ทุกหน่วยเสียงสามารถปรากฏเป็นพยัญชนะต้น ยกเว้นหน่วยเสียง /y/ ส่วนหน่วยเสียงที่สามารถปรากฏเป็นเสียงพยัญชนะท้ายมีดังนี้ /-p, -t, -k, -c, -ʔ, -m, -n, -ɲ, -ŋ, -h, -r, -l, -w, -y, -yh/

พยัญชนะควบกล้ำ ประกอบด้วยพยัญชนะควบกล้ำสองเสียง ได้แก่ /pr- pl- br- bl- mp- mb- nt- ns- ɲc- ɲk- kr- kl- kw- cw- sw- rw- phr- phl- phw- thw- mph- nth- ɲkh- khr- khhl- khw-/ และพยัญชนะควบกล้ำสามเสียง ได้แก่ /mpr- mpl- mbr- mbl- ɲkr- ɲkl-/ ซึ่งสามารถแสดงการเกิดร่วมกันของพยัญชนะได้ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 พยัญชนะควบกล้ำในวิชาภาษา MK

C	r	l	w	N	C	r	l	w
p	✓	✓	-	m	p	✓	✓	-
ph	✓	✓	✓	m	ph	-	-	-
b	✓	✓	-	m	b	✓	✓	-
th	-	-	✓	n	t	-	-	-
c	-	-	✓	n	th	-	-	✓
k	✓	✓	✓	ɲ	c	-	-	✓
kh	✓	✓	✓	ŋ	k	✓	✓	-
s	-	-	✓	ŋ	kh	-	-	-
r	-	-	✓	n	s	-	-	-

จำนวนหน่วยเสียงสระในวิชาภาษา MK แบ่งเป็นสระเดี่ยวจำนวน 18 หน่วยเสียง (สระสั้น 9 หน่วยเสียง และสระยาว 9 หน่วยเสียง) และสระประสม 4 หน่วยเสียง ดังตารางที่ 4.3

² หน่วยเสียง hm hn hɲ hɲ hl hw hy หมายถึงเสียงก้องกังวานอโหชะ ʔu ʔu ʔu ʔu ʔu ʔu ʔu

ตารางที่ 4.3 หน่วยเสียงสระในวิธภาษา MK

	สระสั้น			สระยาว		
	หน้า	กลาง	หลัง	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	ɪ	u	ii	hi	uu
กลาง	e	ə	o	ee	əə	oo
ต่ำ	ɛ	a	ɔ	ɛɛ	aa	ɔɔ
สระประสม						
	ie		io	eo	uo	

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะและสระของ Filbeck (1978) พบว่าระบบเสียงของวิธภาษา MK ค่อนข้างเหมือนกับภาษามัลกลุ่ม A ของ Filbeck โดยพบว่ามีพยัญชนะควบกล้ำที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ /pl- br- bl- mb- phw- mbr- mbl-/ ต่างจาก Filbeck ที่ได้ให้ /mb-/ เป็นหน่วยเสียงย่อยของ /mp-/ ส่วน /phw-/ ปรากฏเฉพาะในคำยืม

ในเรื่องระดับเสียงประจำคำ พบว่า วิธภาษา MK มี 2 ระดับเสียง ซึ่งสามารถทำนายได้จากโครงสร้างพยางค์ คือ

1. ระดับเสียงระดับ ปรากฏในคำที่มีพยัญชนะกัก /-p, -t, -k, -c, -ʔ/ และในคำที่มีเสียงเสียดแทรก /-h, -yh/ เป็นพยัญชนะท้าย ทั้งที่มีสระสั้นและสระยาว ตัวอย่างเช่น

mat	'ตา'	ʔooyh	'ไฟ'
ŋkeʔ	'กบ'	cih	'หนัก'

2. ระดับเสียงตก ปรากฏในคำที่ไม่มีพยัญชนะท้าย และคำที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะ /-m, -n, -ŋ, -r, -l, -w, -y/ ทั้งที่เป็นสระสั้นและสระยาว ตัวอย่างเช่น

khaa	'ปลา'	mar	'งู'
ʔioŋ	'กระดุก'	khooy	'นอน'

4.1.2 วิธภาษามัลบ้านภูกอก (MPK)

วิธภาษา MPK พูดที่บ้านภูกอก ตำบลสกาด อำเภอปัว จังหวัดน่าน เทียบได้กับภาษามัลกลุ่ม C ในงานของ Filbeck (1978) พบว่ามีจำนวนหน่วยเสียงต่างจากวิธภาษา MK อย่างมาก ระบบเสียงของวิธภาษา MPK ประกอบไปด้วยพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง พยัญชนะควบกล้ำสองเสียงและพยัญชนะควบกล้ำสามเสียง สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง และสระประสม 3 หน่วยเสียง ดังแสดงในตารางที่ 4.4 และ 4.5

ตารางที่ 4.4 หน่วยเสียงพยัญชนะในวิธภาษา MPK

	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	p ph b	t th d	c	k kh g	ʔ
เสียงนาสิก	m	n	ɲ	ŋ	
เสียงเสียดแทรก		s			h
เสียงข้างลิ้น		l			
เสียงเลื่อน	w		y -yh		

วิธภาษา MPK มีพยัญชนะเพียง 21 หน่วยเสียง หน่วยเสียงที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย ได้แก่ /p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -h, -l, -w, -y, -yh/ พยัญชนะควบกล้ำมีเพียง /kw-, khw-, thw-/ เท่านั้น เช่น คำว่า /kwaat/ 'กวาด' /khwaa/ 'ขวา' /thwaay/ 'ถวายเป็นคำยืม

จำนวนหน่วยเสียงสระในวิธภาษา MPK แบ่งเป็นสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง (สระสั้น 9 หน่วยเสียงและสระยาว 9 หน่วยเสียง) และสระประสม 3 หน่วยเสียง ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 หน่วยเสียงสระในวิธภาษา MPK

	สระสั้น			สระยาว		
	หน้า	กลาง	หลัง	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	ɪ	u	ii	ɪɪ	uu
กลาง	e	ə	o	ee	əə	oo
ต่ำ	ɛ	a	ɔ	ɛɛ	aa	ɔɔ
สระประสม						
	ie		io	uo		

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะและสระของ Filbeck (1978) พบว่ามีหน่วยเสียงเดียวที่ไม่พบในงานวิจัยนี้ ได้แก่ พยัญชนะควบกล้ำ /cw-/

Filbeck (1978) ไม่ได้กล่าวถึงระดับเสียงประจำคำของวิธภาษานี้ไว้ อย่างไรก็ตามจากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย มีข้อสังเกตคือ วิธภาษา MPK มีระดับเสียงประจำ คือ เสียงระดับ

4.1.3 วิธภาษามัลบ้านตาหลวง (MTL)

วิชาภาษา MTL พูดที่บ้านตาหลวง ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน สามารถเทียบได้กับภาษามลกลุ่ม B ในงานวิจัยของ Filbeck (1978, 1990) ในวิชานี้พบว่า มีจำนวนหน่วยเสียงต่างไปจากวิชาภาษา MK และ MPK ระบบเสียงของวิชาภาษา MTL ดังแสดงในตารางที่ 4.6, 4.7 และ 4.8

ตารางที่ 4.6 หน่วยเสียงพยัญชนะในวิชาภาษา MTL

	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	p ph b	t th d	c ʃ	k kh g	ʔ
เสียงนาสิก	m hm	n hn	ɲ hɲ	ŋ hŋ	
เสียงเสียดแทรก		s			h
เสียงข้างลิ้น		l hl			
เสียงเลื่อน	w hw ʔw		y hy -yh		

พยัญชนะในวิชาภาษา MTL มีจำนวนทั้งสิ้น 30 หน่วยเสียง หน่วยเสียงที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย ได้แก่ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -h, -l, -w, -y, -yh/ ส่วนพยัญชนะควบกล้ำ มีทั้งพยัญชนะควบกล้ำสองเสียง และพยัญชนะควบกล้ำสามเสียง

พยัญชนะควบกล้ำสองเสียง ได้แก่ /py- pl- by- bl- ky- kl- kw- my- ɲk- ɲg- ns- gy- lw- sw- sy- phy- phl- phw- mph- thy- thw- khy- khl- khw- nth- ɲkh-/ พยัญชนะควบกล้ำสามเสียง ได้แก่ /mpl- ɲky- ɲkl- mphi-/ สามารถแสดงการเกิดร่วมกันของพยัญชนะได้ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 พยัญชนะควบกล้ำในวิชาภาษา MTL

C	y	l	w
p	✓	✓	-
ph	✓	✓	✓
b	✓	✓	-
th	✓	-	✓
c	-	-	✓
k	✓	✓	✓
kh	✓	✓	✓
g	✓	-	-
s	✓	-	✓
r	-	-	✓
l	-	-	✓
m	✓	-	-

N	C	y	l	w
m	p	-	✓	-
m	ph	-	✓	-
m	b	✓	✓	-
n	t	-	-	-
n	th	-	-	-
ɲ	c	-	-	✓
ɲ	k	✓	✓	-
ɲ	kh	-	-	-
ɲ	g	-	-	-
n	s	-	-	-

จำนวนหน่วยเสียงสระในวิธภาษา MTL แบ่งเป็นสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง (สระสั้น 9 หน่วยเสียงและสระยาว 9 หน่วยเสียง) และสระประสม 3 หน่วยเสียง ดังนี้คือ

ตารางที่ 4.8 หน่วยเสียงสระในวิธภาษา MTL

	สระสั้น			สระยาว		
	หน้า	กลาง	หลัง	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	i	u	ii	ii	uu
กลาง	e	ə	o	ee	əə	oo
ต่ำ	ɛ	a	ɔ	ɛɛ	aa	ɔɔ
สระประสม						
	io		io		uo	

นอกเหนือจากสระประสม 3 หน่วยเสียงดังกล่าวแล้ว ยังมีสระประสมที่เกิดจากการกลายเสียงพยัญชนะท้าย *-r ในภาษามัลดั้งเดิมเป็น -j ได้แก่

ตัวอย่างเช่น

kwaar > kwaaj 'แม่น้ำ, หุบเขา'

ŋkhiər > ŋkhiəj 'เล็บ'

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะและสระของ Filbeck (1978, 1990) พบว่ามีทั้งหน่วยเสียงที่ปรากฏในงานวิจัยนี้แต่ไม่ปรากฏในงานของ Filbeck และที่ปรากฏในงานของ Filbeck แต่ไม่ปรากฏในงานวิจัยนี้

หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏในงานวิจัยของ Filbeck ได้แก่ หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว /g ʒ/ และพยัญชนะควบกล้ำ /bl- ŋg- my- gy- sy- lw- phw- thy-/

หน่วยเสียงที่ปรากฏในงานของ Filbeck แต่ไม่ปรากฏในงานวิจัยนี้ ได้แก่ หน่วยเสียงสระ /ie/ และพยัญชนะควบกล้ำ /tw nw ʔy/ ซึ่งในงานวิจัยนี้พยัญชนะเสียงที่สองในพยัญชนะควบกล้ำดังกล่าว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ให้เป็นสระ /u i/ เช่นในคำว่า nuon 'สะพาน' ʔioh 'ภรรยา' เป็นต้น

จากการศึกษาเบื้องต้นของผู้วิจัย (Intajamornrak 2008) พบว่าวิธภาษา MTL มี 2 ระดับเสียง ได้แก่

1. เสียงสูง มีรูปแปร 2 รูป คือ สูงระดับ และ สูงตก โดยมีเงื่อนไขการปรากฏดังนี้

ก. เสียงสูงระดับ ปรากฏในคำตาย ได้แก่ ที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะ /-p, -t, -k, -c, -ʔ, -h, -yh/ ทั้งที่เป็นสระสั้นและสระยาว ตัวอย่างเช่น

mah	'เธอ, ท่าน'	suəʔ	'สุนัข'
ʔoək	'น้ำ'	khooyh	'ภูเขา'

ข. เสียงสูงตก ปรากฏในคำเป็น ได้แก่ คำที่ไม่มีเสียงพยัญชนะท้าย และคำที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะก้องกังวาน /-m, -n, -ŋ, -ŋ, -r, -l, -w, -y/ ส่วนสระอาจเป็นสระสั้นและสระยาว ตัวอย่างเช่น

saa	'ข้าว'	mooy	'หู'
ŋam	'ดำ'	siəw	'หวาน'

2. ระดับเสียงต่ำขึ้น ระดับเสียงนี้ไม่มีรูปแบบหรือไม่ขึ้นกับโครงสร้างพยางค์ โดยพบในคำยืมเป็นส่วนมาก ตัวอย่างเช่น

kaa	'กาน้ำ'	kaat	'ตลาด (คำเมือง)'
kaan	'ท่าน'	thoət	'ทอด'

อย่างไรก็ตาม พบระดับเสียงต่ำขึ้นในคำมูลที่ไม่ใช่คำยืม แต่มีจำนวนน้อยมาก เช่น

bliən	'ปาด/เกลี่ย'	sa-naat	'ปิ่น'
ŋaam	'จิ้งโกร่ง'	kyəə	'ตะไคร้'

4.1.4 วิธภาษามัลบ้านยอดดอยวัฒนา (MYW)

วิธภาษา MYW พูดที่บ้านยอดดอยวัฒนา ตำบลเกลือใต้ อำเภอเกลือ จังหวัดน่าน ซึ่งสามารถเปรียบเทียบกับภาษามัลกลุ่ม B ของ Filbeck (1978, 1990) เช่นเดียวกับวิธภาษา MTL แต่ในงานวิจัยนี้ได้อ้างอิงระบบเสียงจากงานวิจัยของธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ (2550a) ดังตารางที่ 4.9, 4.10 และ 4.11

ตารางที่ 4.9 หน่วยเสียงพยัญชนะในวิธภาษา MYW

	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	p ph b	t th d	c ʃ	k kh g	ʔ
เสียงนาสิก	m hm	n hn	ŋ hŋ	ŋ hŋ	
เสียงเสียดแทรก		s			h
เสียงข้างลิ้น		l hl			
เสียงเลื่อน	w hw ʔw		y -yh		

หน่วยเสียงพยัญชนะวิธภาษา MYW มีจำนวนทั้งสิ้น 29 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะ ได้แก่ /p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -h, -l, -w, -y, -yh/ ส่วนพยัญชนะควบกล้ำ ประกอบด้วยพยัญชนะควบกล้ำสองเสียง และพยัญชนะควบกล้ำสามเสียง

พยัญชนะควบกล้ำสองเสียง ได้แก่ /py- pl- by- bl- ky- kw- kl- my- ŋk- ŋg- ns- gy- lw- sw- sy- phy- phl- phw- mph- thy- thw- khy- khl- khw- nth- ŋkh-/ และพยัญชนะควบกล้ำสามเสียง ได้แก่ /mpl- ŋky- ŋkl- mphl-/ สามารถแสดงการเกิดร่วมกันของพยัญชนะได้ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 พยัญชนะควบกล้ำในวิธภาษา MYW

C	y	l	w
p	✓	✓	-
ph	✓	✓	✓
b	✓	✓	-
th	✓	-	✓
c	-	-	✓
k	✓	✓	✓
kh	✓	✓	✓
g	✓	-	-
s	✓	-	✓
r	-	-	✓
l	-	-	✓
m	✓	-	-

N	C	y	l	w
m	p	-	✓	-
m	ph	-	✓	-
m	b	✓	✓	-
n	t	-	-	-
n	th	-	-	-
ŋ	c	-	-	✓
ŋ	k	✓	✓	-
ŋ	kh	-	-	-
ŋ	g	-	-	-
n	s	-	-	-

จำนวนหน่วยเสียงสระในภาษามัด 3 แบ่งเป็นสระเดี่ยวจำนวน 18 หน่วยเสียง (สระสั้น 9 หน่วยเสียง และ สระยาว 9 หน่วยเสียง) และสระประสม 3 หน่วยเสียง ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 หน่วยเสียงสระในวิธภาษา MYW

	สระสั้น			สระยาว		
	หน้า	กลาง	หลัง	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	i	u	ii	ii	uu
กลาง	e	ə	o	ee	əə	oo
ต่ำ	ɛ	a	ɔ	ɛɛ	aa	ɔɔ
สระประสม						
	ie		io	uo		

นอกจากนี้ยังมีสระประสมที่เกิดจากการกลายเสียงพยัญชนะท้าย *-r ในภาษามัลดั้งเดิม เป็น -j เช่นเดียวกับวิธภาษา MTL และหากเปรียบเทียบกับหน่วยเสียงพยัญชนะและสระที่พบในภาษามัลกลุ่ม B ของ Filbeck (1978, 1990) ก็จะพบความต่างเหมือนกับที่พบในวิธภาษา MTL

อย่างไรก็ตาม ประเด็นเรื่องระดับเสียงประจำคำของวิธภาษา MYW นำเสนอไว้โดย ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และชมนาด อินทจามรรักษ์ (L-Thongkum and Intajamornrak 2009) พบว่าวิธภาษา MYW มีวรรณยุกต์ 2 หน่วยเสียง ได้แก่

1. วรรณยุกต์สูง / ˊ / พบในคำมัลเป็นส่วนมาก วรรณยุกต์มีสัญลักษณ์คือ [สูงตก] และมีคำยืมจำนวนหนึ่งที่มีวรรณยุกต์สูงเช่นกัน ตัวอย่างเช่น

คำมัล

píi	'ลูกเดียว'	púul	'เสียม'
láayh	'นั่ง (ข้าวเหนียว)'	yíik	'พูด'

คำยืม

hóvɔŋ	'ห้อง'	máa	'ม้า'
líon	'เรียน'	héep	'แหบ'

2. วรรณยุกต์ต่ำ / ˋ / พบในคำยืมเป็นส่วนมาก มีสัญลักษณ์คือ [ต่ำขึ้น] และมีคำมัลจำนวนหนึ่งที่มีวรรณยุกต์ต่ำด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น

คำยืม

pìi	'ปี'	thòot	'ทอด'
kàan	'งาน'	khùu	'ครู'

คำมัล

?èen	'นั้น'	mòoy	'หนึ่ง'
làayh	'ซานบ้าน'	bòoi	'ลิน'

4.2 กลุ่มไปร: วิธภาษาไปรบ้านห้วยล้อม (PHL)

การศึกษาภาษาไปรในงานวิจัยนี้มีเพียง 1 วิธภาษา คือภาษาไปรซึ่งพูดที่บ้านห้วยล้อม ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ระบบเสียงวิธภาษาไปรในงานวิจัยนี้อ้างอิงจาก ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ (2550a) ดังตารางที่ 4.12, 4.13 และ 4.14

ตารางที่ 4.12 หน่วยเสียงพยัญชนะในวิธภาษา PHL

	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	p ph b	t ph d	c	k kh g	?

	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงนาสิก	m	n	ɲ	ŋ	
เสียงเสียดแทรก	f	s			h
เสียงร้ว		r			
เสียงข้างลิ้น		l			
เสียงเลื่อน	w ʔw		y ʔy		

หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไปรมีจำนวนทั้งสิ้น 23 หน่วยเสียง โดยหน่วยเสียงที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย ได้แก่ /-p, -t, -c, -k, -ʔ, -m, -n, -ɲ, -ŋ, -h, -r, -l, -w, -y/ ถึงแม้ว่าจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวจะน้อยกว่าภาษามลบางวิธภาษา แต่ภาษาไปรมีพยัญชนะควบกล้ำที่ซับซ้อนกว่า

พยัญชนะควบกล้ำประกอบไปด้วย พยัญชนะควบกล้ำสองเสียง ได้แก่ /pl- pr- pw- kr- kl- kw- cw- mw- nw- ɲw- sw- lw- rw- mp- nt- ns- ɲc- ɲk- phl- phr- phw- phy- khl- khr- khw- khy- thw- mph- nth- ɲch- ɲkh- chw- khlw- ɲkhw- ɲkhr-/ พยัญชนะควบกล้ำสามเสียง ได้แก่ /mpl- mpr- ntw- ɲkr-/ และพยัญชนะควบกล้ำสี่เสียง ได้แก่ /ɲkrw-/ สามารถแสดงการเกิดร่วมกันของพยัญชนะได้ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 พยัญชนะควบกล้ำในวิธภาษา PHL

C	r	l	w
p	✓	✓	✓
ph	✓	✓	✓
b	✓	✓	-
th	-	-	✓
c	-	-	✓
ch	-	-	✓
k	✓	✓	✓
kh	✓	✓	✓
g	✓	-	-
s	-	-	✓
r	-	-	✓
l	-	-	✓
m	-	-	✓
n	-	-	✓
ɲ	-	-	✓

N	C	r	l	w
m	p	✓	✓	-
m	ph	-	-	-
n	t	-	-	✓
n	th	-	-	-
ɲ	c	-	-	✓
ɲ	ch	-	-	-
ŋ	k	✓	-	-
ŋ	kh	✓	-	✓
ŋ	g	-	-	-
n	s	-	-	-

จากตารางที่ 4.13 จะเห็นได้ว่าพยัญชนะควบกล้ำที่ไม่สามารถแสดงการเกิดร่วมได้ คือ phy- khy- khlw- และ ɲkrw-

ตารางที่ 4.14 หน่วยเสียงสระในวิธภาษา PHL

	สระสั้น			สระยาว		
	หน้า	กลาง	หลัง	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	ɨ	u	ii	ɨi	uu
กลาง	e	ə	o	ee	əə	oo
ต่ำ	ɛ	a	ɔ	ɛɛ	aa	ɔɔ
สระประสม						
	ie		io		iə	
			eə		oə	

จากตารางที่ 4.14 จะเห็นได้ว่าหน่วยเสียงสระในวิธภาษา PHL แบ่งเป็นสระเดี่ยวจำนวน 18 หน่วยเสียง (สระสั้น 9 หน่วยเสียง และสระยาว 9 หน่วยเสียง) และสระประสม 4 หน่วยเสียง

ระดับเสียงประจำคำในวิธภาษา PHL คือ ระดับเสียงระดับ อาจเป็น ระดับสูงหรือระดับต่ำ ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามการปรากฏของระดับเสียงไม่มีรูปแบบที่แน่นอน

4.3 สรุปรบบเสียงภาษามัล-โปร 5 วิธภาษา

จากผลการวิเคราะห์ระบบเสียงในภาษามัล-โปร 5 วิธภาษา กล่าวได้ว่าหน่วยเสียงพยัญชนะและสระมีจำนวนแตกต่างกันในแต่ละวิธภาษา ทั้งนี้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเสียงจากภาษาลัวหรือถิ่นดั้งเดิมมาเป็นภาษามัล-โปรในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดคือหน่วยเสียงพยัญชนะ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาลัว (ถิ่น) ดั้งเดิมที่ Filbeck (1978) และ L-Thongkum (2007) ได้ศึกษาไว้ พบว่ามีความต่างไปจากภาษาลัว (ถิ่น) ดั้งเดิม ดังต่อไปนี้

วิธภาษา MK ระบบเสียงมีความใกล้เคียงกับภาษาดั้งเดิมมาก โดยยังคงเก็บสัทลักษณะของเสียงพยัญชนะดั้งเดิมไว้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นพยัญชนะต้น เช่น /r-/ หรือพยัญชนะท้าย เช่น /-c, -ŋ, -r/

วิธภาษา MPK ระบบเสียงต่างไปจากภาษาดั้งเดิมมากที่สุด แต่ยังคงลักษณะเด่นของภาษามัล คือ เสียงพยัญชนะท้าย /-yh/ โดยพยัญชนะก้องกึ่งวานอโฆชะ (voiceless sonorants) คือ /hm, hn, hŋ, hɲ, hl, hw, hy/ และพยัญชนะ *r- ในตำแหน่งพยัญชนะต้นได้เปลี่ยนเป็นเสียง /l/ และสูญหายไปในพยัญชนะควบกล้ำ ตัวอย่าง

*r- > l- เช่น rɔwŋ > lɔwŋ 'ทาง'

*kr- > k- เช่น krəŋ > kəŋ 'เขา'

ส่วนในตำแหน่งพยัญชนะท้าย *c เปลี่ยนเป็น /-t/, *ŋ เปลี่ยนเป็น /-n/ และ *r เปลี่ยนเป็น /-y/ ตัวอย่าง

*-c > -t	เช่น	puuc	>	puut	'เหล่า'
*-ŋ > -n	เช่น	ʔəŋ	>	ʔən	'อัน'
*-r > -y	เช่น	mar	>	may	'ง'

วิธภาษา MTL และวิธภาษา MYW พบว่าพยัญชนะดั้งเดิม *-r- ในตำแหน่งพยัญชนะต้น และพยัญชนะควบกล้ำซึ่งเปลี่ยนเป็น /y/ และเปลี่ยนเป็น /i/ ในตำแหน่งพยัญชนะท้าย นอกจากนี้ ในตำแหน่งพยัญชนะท้ายยังเกิดการเปลี่ยนแปลงของ *-c เป็น /-t/ และ *-ŋ เป็น /-n/ ตัวอย่าง

*-phr > -phy	เช่น	phram	>	phyam	'คน'
*-c > -t	เช่น	thəc	>	that	'ชาย'
*-ŋ > -n	เช่น	thaap	>	thaan	'สถาน'
*-r > -i	เช่น	mar	>	mai	'ง'

อาจกล่าวได้ว่า ในแง่ระบบเสียง วิธภาษาที่มีความใกล้เคียงกับภาษาดั้งเดิมมากที่สุด คือ วิธภาษา MK และ PHL ส่วนวิธภาษาที่ระบบเสียงต่างไปจากภาษาดั้งเดิมมากที่สุด คือ วิธภาษา MPK ในขณะที่วิธภาษา MTL และ MYW ระบบเสียงต่างไปจากภาษาดั้งเดิมพอสมควร เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงของเสียงบางเสียง โดยสามารถเห็นร่องรอยของการเปลี่ยนแปลง และยังคงมีการเก็บรักษาเสียงดั้งเดิมบางเสียงไว้

หากพิจารณาในแง่ระดับเสียง จะเห็นได้ว่า บางวิธภาษายังคงเก็บรักษาลักษณะดั้งเดิมคือ เป็นภาษาไม่มีวรรณยุกต์ ขณะที่ในบางวิธภาษาระดับเสียงเริ่มมีนัยสำคัญในการจำแนกความหมาย ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับระดับเสียงประจำคำที่พบในวิธภาษามัลและไปร 5 วิธภาษาก็คือ ในบางวิธภาษามีระดับเสียงที่สามารถทำนายได้จากโครงสร้างพยางค์ ในบางวิธภาษาพบเพียงเสียงระดับ และในบางวิธภาษาเกิดระดับเสียงใหม่ขึ้นมา โดยพบมากในคำยืมไท ซึ่งในบทต่อไป ผู้วิจัยจะพิสูจน์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ในการวิเคราะห์ค่าความถี่มูลฐานของระดับเสียงในคำมัลและคำไปร รวมถึงคำยืมไทและคำคู่เทียบเสียงหรือคำพ้องเสียง ซึ่งรูปแบบระดับเสียงที่ได้จากการวิเคราะห์ค่าความถี่มูลฐานจะช่วยให้ช่วยในการตีความเรื่องแนวโน้มและเส้นทางการวิวัฒนาการเป็นภาษาวรรณยุกต์ของภาษามัลบางวิธภาษา